

5. Каменська Т. О. Внутрішній контроль і аудит в управлінні : [навч. посіб.] / Т. О. Каменська, О. Ю. Редько. – К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2015. – 375 с.

УДК 336.1:351.72

Коваль Ж.Г.

аспірант

Науково-дослідного фінансового інституту

спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

науковий співробітник відділу державного фінансового контролю

Відділення методології бухгалтерського обліку та фінансового контролю

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

Чумакова І.Ю.

к.е.н., доцент

завідувач відділу державного фінансового контролю

відділення методології бухгалтерського обліку та фінансового контролю

Науково-дослідного фінансового інституту

науковий керівник

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ У ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ В УМОВАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю (ДВФК) визначено Кабінетом Міністрів України одним з пріоритетних при розробці політичних пропозицій, направлених на підвищення якості державного управління та державних послуг. [1] Результатом цієї роботи, проведеної у 2016 році, стало розроблення та схвалення Урядом Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, метою якої є побудова сучасної та ефективної системи управління державними фінансами, яка здатна надавати якісні державні послуги, ефективно акумулюючи ресурси та розподіляючи їх відповідно до пріоритетів розвитку держави у середньо - та довгостроковій перспективі. [2]

Актуальними у цьому зв'язку є завдання щодо забезпечення надійних систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту, що базуються на міжнародних стандартах, а також відповідають основоположним принципам підзвітності, прозорості, економності, ефективності та результативності. Реалізація цих завдань на практиці ускладнюється через нерозуміння керівниками державних органів сутності внутрішнього контролю й внутрішнього аудиту та своєї відповідальності і ролі у процесі їх організації і

функціонування в державних органах у відповідності з міжнародно визнаними стандартами і методологіями та найкращою практикою ЄС у цій сфері. [1; 3; 4, С. 10, 18]

Нормативно правова-база, яку було сформовано в Україні протягом останніх років, створює підґрунтя для наближення вітчизняної системи ДВФК до міжнародних та європейських стандартів і правил. Так, зокрема, Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах [5] (Методичні рекомендації) розроблені на основі загально визнаної у світі моделі COSO, яка включає п'ять взаємопов'язаних елементів (*внутрішнє середовище, управління ризиками, заходи контролю, інформація і комунікація, моніторинг*). У відповідності з вказаним документом кожен розпорядник бюджетних коштів (РБК) організовує у своєму закладі та у підвідомчих установах внутрішній контроль у розрізі елементів моделі COSO. Крім того, за цими елементами Центральний підрозділ гармонізації (ЦПГ) (Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Державної аудиторської служби України) оцінює стан організації і функціонування внутрішнього контролю в бюджетних установах.

Але на сьогоднішній день цей документ не є обов'язковим до виконання (не має державної реєстрації у Мінюсті), тому СВК у європейському розумінні створено не в усіх органах державного сектору. У більшості з них вона перебуває на стадії запровадження. Підтверджують цей висновок результати моніторингу стану організації та функціонування внутрішнього контролю в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади (ЦОВВ), що проводиться ЦПГ.

Так, аналіз впровадження СВК за елементами моделі COSO свідчить, що:

- елемент «Внутрішнє середовище» функціонує у 81 % міністерств, інших ЦОВВ;

- елемент «Управління ризиками» - у 74 %;

- елемент «Заходи контролю» – у 81 %;

- елемент «Інформація і комунікація» – у 79%;

- елемент «Моніторинг» – у 78 %. [4, С. 3-4]

Державні внутрішні аудитори у цій ситуації, крім реалізації традиційних для них функцій підтримки, на сучасному етапі мають надавати керівникам державних органів допомогу у побудові елементів СВК за моделлю COSO. У цьому зв'язку Методичними рекомендаціями до повноважень внутрішніх аудиторів віднесено надання методологічної допомоги структурним підрозділам щодо організації внутрішнього контролю та проведення роз'яснювальної роботи у сфері внутрішнього контролю. При цьому внутрішні аудитори не беруть участі у розробці та впровадженні процедур внутрішнього контролю, безпосередньо не впливають на розробку та впровадження політики та процедур внутрішнього контролю.

Відповідно до кращої світової та європейської практики, внутрішній аудит є єдиною функцією, яка добре розуміється на контролі. Тому державний

внутрішній аудитор може надавати *поради* стосовно впровадження СВК, *незалежні і об'єктивні* гарантії керівникам щодо адекватності та ефективності ключових контрольних заходів, *виступати в ролі тренера* з питань застосування контрольних процедур у середині організації [6]

Список використаних інформаційних джерел

1. Звіт про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України у 2016 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.
2. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80>.
3. Бюджетний кодекс України: Закону України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Звіт про стан розвитку державного внутрішнього фінансового контролю в Україні за I півріччя 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=131416>.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах: наказ Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF12080.html.
6. Чумакова І.Ю. Запровадження в органах державної влади управлінського контролю європейського зразка та роль функції внутрішнього аудиту» // 7. Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний виміри: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: «Інформ.-аналіт. агенство», 2016. – С. 420-426.